

D ů v o d y:

Přípustnost dovolání je v souzeném případě posuzovati podle § 502, odst. 3, c. ř. s., neboť výjimka uvedená v § 502, odst. 4, c. ř. s. tu nedopadá. Třebaže totiž rozsudek prvního soudu byl vydán na základě usnesení odvolacího soudu, kterým byl dřívější rozsudek zrušen, nerozhodl první soud novým rozsudkem jinak, než jak rozhodl již dříve v rozsudku zrušeném. Tento nový rozsudek odvolací soud potvrdil. Není tedy v souzené věci splněn předpoklad pro použití výjimky podle § 502, odst. 4 c. ř. s. Poněvadž předmět sporu, oceněný podle § 500, odst. 3, c. ř. s. na 2.500 K, nepřevyšuje na peněžitě hodnotě 7.000 K a odvolací soud neprohlásil dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí, není proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu dovolání přípustné (§ 502, odst. 3, c. ř. s. v doslovu čl. I, čís. 2 zák. čís. 251/1934 Sb. z. a n. a čl. I. zák. čís. 314/1936 Sb. z. a n.).

Čís. 17343.

Byla-li pravoplatným usnesením knihovního soudu povolena opětná poznámka výhrady vlastnictví ke strojům podle § 297 a) obč. zák., nelze ve sporu o vydání a vyloučení strojů z konkursní podstaty kupitelovy — a to ani k námitce správce konkursní podstaty — zkoumati, zda byly splněny formální náležitosti pro povolení poznámky, t. j. zda byl ke knihovní žádosti připojen souhlas knihovních věřitelů a zda ho bylo třeba.

(Rozh. ze dne 20. června 1939, Rv I 555/39.)

Podle prohlášení úpadce Antonína K. ze dne 8. ledna 1930 pokud se týče 8. ledna 1935 byla na nemovitostech jemu náležejících opětne pravoplatně poznamenána usnesením z 15. ledna 1935 pro žalobkyni podle § 297 a) obč. zák. výhrada práva vlastnického k strojům, prodaným úpadci (před úpadkem) s výhradou práva vlastnického až do úplného zaplacení. Žalobkyně poukazujíc na řečenou poznámku výhrady vlastnického práva z 15. ledna 1935 domáhá se na žalovaném správci konkursní podstaty Antonína K. vydání strojů, jichž se ona poznámka týká. Proti žalobě namítl žalovaný správce konkursní podstaty mimo jiné, že se prohlášení úpadce z 8. ledna 1935, na základě něhož byla výhrada práva vlastnického k strojům prodaným úpadci podle § 297 a) obč. zák. poznamenána, týkalo jen prvé dodávky strojů, že však prvá i druhá dodávka byla zaplacená, takže výhrada práva vlastnického k oněm strojům zanikla a dále, že při obnově poznámky podle § 297 a) obč. zák. podle druhého prohlášení úpadce ze dne 8. ledna 1935 nebyl vykázan souhlas knihovních věřitelů. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Z důvodů: Jde o to, zda též druhá poznámka podle usnesení z 15. ledna 1935 má účinky § 297 a)

obč. zák., t. j. zda chladicí zařízení, jak tu v době oné poznámky bylo, tedy jako celek, netvořící dotud vlivem prvé poznámky příslušenství nemovitosti, si i nadále tuto svoji samostatnou povahu zachovalo. Po náhledu odvolacího soudu tomu tak bylo. Odvolací soud je názoru, že zákonem normované účinky poznámky nastávají zápisem poznámky. Spornému soudci nenáleží, aby v rozeprě, v níž není na výmaz poznámky ani žalováno, přezkoumával zákonitost usnesení knihovního soudce, když přece má a může se tak státi cestou rekursu v řízení nesporném. Je věcí knihovního soudce, aby, než povolí další poznámku, o níž žádáno ještě během oné pětileté lhůty, rozhodl, je-li taková žádost přípustná se zřetelem k rozdílným názorům literatury na tuto otázku a na rozhodnutí Sb. n. s. č. 15283, vydané rovněž ve věci knihovní a nikoliv v rozeprě. Právem tu namítá žalobkyně proti stanovisku, jež zaujal první soud, který řešil otázku, zda knihovní soudce povolil poznámku právem, že by bylo v rozporu se stěžejní zásadou důvěry v pozemkovou knihu, kdyby sporný soudce přezkoumával platnost poznámky knihovním soudcem povolené a tak zbavil věřitele, spolehnuvšího se na právní účinky, jež zákon spojuje s poznámkou, důležitého jeho práva. Rozhoduje tedy, že dne 15. ledna 1935 byla povolena a dne 11. února 1935 vykonána ve vložce číslo 87 pozemkové knihy pro katastrální území S. poznámka, že stroje strojního chlazení nalézajícího se v pivovaru č. p. 24 v S. a s ním spojené jsou vlastnictvím žalující strany. Z této poznámky je docela jasno, které stroje jsou jí postiženy. Ani prohlášení z 8. ledna 1935 nemá jiného smyslu. Strany měly zřejmě na mysli celé chladicí zařízení s pozdějšími změnami a doplňky dle dalších smluv. Není tedy ani dle znění poznámky ani dle pravého smyslu prohlášení důvodu k rozlišování mezi stroji dodanými podle první smlouvy a podle smluv dalších. Při celistvosti díla nelze pochybovat, že, dokud cena celého zařízení nebyla zapravena, by poznámka podle § 297 a) obč. zák., tak jak tomu bylo i za platnosti první poznámky, účinkovala ohledně celého zařízení a ne, že by výhrada práva vlastnického zanikala s postupným zaplacením strojů co do každého z nich, resp. co do zároveň dodané a vyúčtované skupiny strojů. Kdyby tomu tak bylo, nebývalo by mělo smyslu, aby strany, když v době žádosti o druhou poznámku bylo zapraveno zařízení dodané podle první smlouvy, toto výslovně pojaly do prohlášení z 8. ledna 1935. Má tedy odvolací soud za to, že povolením druhé poznámky podle § 297 a) obč. zák. chladicí zařízení, jehož jsou vylučované stroje nesporně součástí, není od výkonu poznámky dne 12. února 1935 po dobu pět let, jež se prohlášením konkursu ještě i staví, příslušenství nemovitosti a že je tedy právem žalobce vylučuje. Při tom není věcí sporného soudu, aby přezkoumával, zda listina, na základě níž poznámka byla povolena, má náležitý obsah (určitý počet strojů), zda bylo potřebí svolení věřitelů (předchozího či dodatného), zda usnesení mělo býti a bylo řádně doručeno knihovním věřitelům a jaký má význam, že tito nepodali do usnesení rekurs. Nejvyšší soud v rozhodnutí č. 15283 Sb. n. s. vyložil,

že poznámku podle § 297 a) obč. zák. nelze před uplynutím 5 let prodloužit nebo obnovit. Důsledek toho je, že nelze zabránit tomu, aby stroje se po uplynutí pětileté lhůty nestaly příslušenstvím nemovitostí, protože před uplynutím pětileté lhůty nelze žádost podat. Jakmile lhůta uplynula, stanou se věci s nemovitostí před tím již spojené a mající povahu příslušenství dle § 294 obč. zák. dle shora vyložených zásad již podle zákona vlastnictvím majitele nemovitosti. Musil by tedy věřitel již před uplynutím pětileté lhůty zajistit si souhlas vlastníka nemovitosti a knihovně oprávněných věřitelů, aby po uplynutí pětileté lhůty mohl znovu žádati o poznámku tak, jakoby šlo o stroje náhradou dávané. Jestliže však knihovní soudce poznámku povolil, aniž byl v žádosti vykázan souhlas věřitelů, a doručeno-li, jako v daném případě, usnesení o poznámce všem knihovním věřitelům a tito nepodali rekurs, pak ani s hlediska nesporného soudce nelze seznati, na základě čeho by měli právo doháněti pak ve sporu to, co zmeškali v nesporném řízení. Z těchto důvodů shledal odvolací soud nárok žalobcův důvodným.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

V dovolání jde o to, zdali lze ve sporu přezkoumati pravoplatné usnesení knihovního soudu ze dne 15. ledna 1935, jímž byla povolena opětná poznámka výhrady vlastnictví ke strojům podle § 297 a) obč. zák., ač scházel souhlas knihovních věřitelů, jehož prý bylo v tomto případě třeba podle § 297 a) obč. zák. a ve smyslu rozhodnutí čis. 15283 Sb. n. s. Je nesporné, že, ač onen souhlas chybí, bylo zmíněné usnesení doručeno všem knihovním věřitelům a žádný nepodal podle § 126 kn. z. rekurs. Knihovní soud zkoumá pouze formální platnost listin a zdali žádost vyhovuje ustanovení § 94 kn. z. (rozhodnutí čis. 6235 Sb. n. s.), poněvadž jiné přezkumné možnosti nemá; mohl tudíž i tu zkoumati jen, zdali jsou splněny formální náležitosti pro povolení poznámky, to jest, zdali ke knihovní žádosti byl připojen souhlas knihovních věřitelů anebo, zdali bylo lze se bez něho obejít. Pochybil-li snad v tomto směru, dalo se to napravit rekuresem, k jehož podání byli knihovní věřitelé podle § 126 kn. z. oprávněni; neučinili-li tak, nelze opomenutí to doháněti ve sporu, v němž se žalobce domáhá vydání nebo vyloučení strojů z konkursní podstaty v důsledku pravoplatné poznámky podle § 297 a) obč. zák. O námitku neúčinnosti poznámky následkem nedostatku hmotněprávních předpokladů, které knihovní soud zkoumati nemohl, nejde. Přípustnost námitky neplatnosti poznámky pro zmíněnou formální vadu ve sporu nelze odůvodniti ani poukazem na ustanovení § 61 a násl. kn. z. o žalobě o výmaz, poněvadž o takovou žalobu vůbec nejde a poněvadž žaloba ta se týká pouze neplatných vkladů a nikoliv poznámek. Úpadce, pokud byl před vyhlášením konkursu bezprostředním žalovaným, nemohl onu formální vadu ve sporu účinně namítati již proto, že sám souhlas jak k poznámce první tak druhé dal v prohlášení ze dne 8. ledna 1930 a ze dne 8. ledna 1935 a podal sám knihovní žá-

dosti ze dne 10. ledna 1930 a ze dne 8. ledna 1935. Vyhlášením konkursu na jmění původně žalovaného se změnilo postavení žalovaného potud, že na místě něho nastoupil podle § 7, odst. 3, konk. ř. čís. 64/1931 Sb. z. a n. správce konkursní podstaty. Tento není sice ani zástupcem věřitelů ani zástupcem úpadce, avšak ve sporu o vyloučení věci z konkursní podstaty hájí ovšem zájem konkursních věřitelů. Avšak ani v této funkci nelze mu přiznati přípustnost zmíněné námitky, neboť konkursní věřitelé, pokud jsou výhradně osobními věřiteli úpadce, neutrpendi újmy na knihovních právech, poněvadž žádných nemají a ani v době povolení poznámky neměli a zájmy oddělných věřitelů správce konkursní podstaty nezastupuje, poněvadž jejich práva nejsou podle § 12 konk. ř. konkursem dotčena. Z rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu vídeňského ze dne 19. července 1899 čís. 7490 (Not. Z. 1900 č. 45 a Bohuslav-Hartmann: Sbírká příkladů knihovních žádosti a usnesení z r. 1932, str. 286), jehož se dovolatel dovolává, nelze nic v jeho prospěch vytěžiti, poněvadž tam šlo o žalobu o výmaz vkladu a otázky, zdali žaloba ta je přípustná jen pro hmotněprávní neplatnost právního jednání, které tvořilo podklad ke knihovnímu vkladu, nebo i pro nesprávné řešení formálních předpokladů zápisu knihovním soudcem, za jakých podmínek jest žaloba přípustná a které osoby jsou k ní oprávněny, výslovně řešeno nebylo. Je-li tudíž námitka žalovaného nepřipustná již s hlediska dovolacího důvodu podle § 503, čís. 4, c. ř. s., netřeba se zabývati věcně dovolacím důvodem rozporu se spisy (§ 503, čís. 3, c. ř. s.), jež spatřuje dovolatel v tom, že žalobce žádal o druhou poznámku před uplynutím pětileté účinnosti poznámky první. Přípustná jest ovšem výtká činěná dovolacím důvodem podle § 503, čís. 4 c. ř. s., že odvolací soud mylně vyložil prohlášení nynějšího úpadce ze dne 8. ledna 1935, poněvadž prý z něho není zřejmé, že výhrada vlastnictví a svolení k poznámce podle § 297 a) obč. zák. se týkala i náhradních strojů; tu nejde o vady knihovních usnesení, nýbrž o neurčitost rozsahu výhrady práva vlastnického. Než tato výtká je nedůvodná. Neboť přes to, že je tam jen zmínka o chladicím strojním zařízení z objednávky z roku 1929, odůvodnil odvolací soud případně, že výměna součástek a doplnění chladicího zařízení z dodatečných objednávek tvoří jednotný celek a nevzniká tudíž žádná pochybnost o tom, že knihovní poznámka se vztahuje na všechny součástky chladicího zařízení jak z původních tak dodatečných částí.

Čís. 17344.

Zprostředkovatel koupě nemovitosti v soudní dražbě má nárok na odměnu jen tehdy, bylo-li placení provise výslovně zvláště ujednáno i pro ten případ, že komitent koupí nabídnutý objekt v soudní dražbě.

(Rozh. ze dne 21. června 1939, Rv I 337/39.)